MALTA

QORTI KOSTITUZZJONALI

ONOR. IMHALLEF -- AGENT PRESIDENT
GEOFFREY VALENZIA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA

Seduta tat-30 ta' Settembru, 2011

Appell Civili Numru. 327/2007/1

Agnes Gera de Petri Testaferrata Bonici Ghaxaq

v.

L-Avukat Generali u l-Kummissarju tal-Artijiet

Il-Qorti:
Preliminari

1. Dawn huma zewg appelli, wiehed ad istanza tar-rikorrenti u l-iehor ad istanza tal-intimat Kummissarju tal-Artijiet minn sentenza moghtija mill-Prim'awla tal-Qorti Civili fil-11 ta' Novembru 2008.

2. L-ewwel Qorti kienet iddecidiet il-kawza billi:

- Cahdet mit-tieni sas-seba' eccezzjoni tal-intimati.

- Laqghet l-ewwel eccezzjoni tal-Avukat Generali li mhux legittimu kontradittur;

- Laqghet ukoll it-tmien eccezzjoni fis-sens li l-att tal-intimat ma kienx wiehed diskriminatorju u anqas b'disprezz tal-awtorita` tal-Qorti Kostituzzjonali;

- Iddikjarat li l-akkwist tal-fond 115 Triq it-Teatru l-Antik li ghandha entratura ohra fuq 69 Triq l-Ifran, il-Belt Valletta, taht titolu ta' dominju pubbliku huwa irritu u null billi *ultra vires* il-poteri tal-intimati in vista tal-uzu minn terzi ghal-liema l-istess proprjeta` hija destinata.

- Minhabba n-natura tal-kaz l-ispejjez inqasmu zewg terzi ($^{2}/_{3}$) ghall-intimat Kummissarju tal-Artijiet u terz ($^{1}/_{3}$) ghar-rikorrenti.

It-Talba tar-Rikorrenti

3. Ir-rikorrenti kienet ippremettiet fic-citazzjoni taghha li:

"1. Illi r-rikorrenti hija propjetarja tal-fond 115 Triq it-Teatru l-Antik li ghandha entratura ohra fuq 69 Triq l-Ifran, il-Belt Valletta, kif ukoll sehem indiviz in proprjeta` tal-fondi li jgibu n-numri 112, 113, 114, 116, 117 u 118 Triq it-Teatru l-Antik, u l-fondi numri 68, 68A, 70 u 71 Triq l-Ifran, il-Belt Valletta.

"2. Illi r-rikorrenti kienet ipproponiet kawza kontra l-intimati ghall-vjolazzjoni da parti ta' l-istess intimati tad-drittijiet fundamentali taghha bit-tehid ta' l-istess proprjeta`, il-fond 115 Triq it-Teatru l-Antik li ghandha entratura ohra fuq 69 Triq l-Ifran, il-Belt Valletta, fuq titolu ta' pussess u uzu liema kawza fl-ismijiet "Agnes Gera de Petri Testaferrata Bonici Ghaxaq vs Avukat Generali et" (Rikors Nru. 537/96) giet deciza mill-Qorti Kostituzzjonali

fit-8 ta' Jannar 2007, ezebita mar-rikors u immarkata Dokument A, u gie fost hwejjeg ohra iddikjarat li dak ittehid tal-proprjeta` taghha kien sar bi vjolazzjoni tad-dritt fundamentali taghha ghat-tgawdija tal-proprjeta` taghha kif protett bl-ewwel artikolu ta' l-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea, u gew ordnati mill-istess Qorti biex jirrientegraw lir-rikorrenti fil-pussess tal-proprjeta` taghha.

"3. Illi sussegwenti ghal din id-decizjoni l-intimati regghu intentaw, b'disprezz car ghad-decizjoni tal-Qorti Kostituzzjonali, jesproprjaw mill-gdid il-fond appartenenti lir-rikorrenti taht titolu ta' dominju pubbliku u dan permezz ta' zewg avvizi fil-Gazzetta tal-Gvern tat-23 ta' Jannar 2007 kif emendat bl-avviz numru 72 fil-harga tal-Gazzetta tal-Gvern tal-25 ta' Jannar 2007, ezebita mar-rikors u immarkata Dok B, liema l-Gvern ta' Malta iddikjara l-fondi bin-numri 112, 113, 114, 115, 116, 117 u 118 fi Triq it-Teatru l-Antik u l-fondi bin-numru 68, 68A, bieb bla numru, 69, 70 u 71 fi Triq l-Ifran kienu mehtiega mill-awtorita`kompetenti ghall-skop pubbliku u li l-akkwist taghha ghandu jkun b'titolu ta' dominju pubbliku.

"4. Illi skond u ghat-tenur ta' l-Ordinanza dwar l-Akkwist ta' Artijiet ghal Skop Pubbliku, u izjed precisament skond l-artikolu 5 ta' l-istess Ordinanza "meta art jehtieg li tigi akkwistata ghan-nom u ghall-uzu ta' terza persuna ghall-iskop li ghandu x'jaqsam ma jew iservi ghall-interess pubbliku jew utilita` pubblika, l-akkwist ghandu, f'kull kaz jsir b'xiri assolut ta' l-art."

"5. Illi huwa evidenti, kif gja irrizulta fil-kors tat-trattazzjoni tal-kawza gja deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fuq citata, li l-proprjeta` in kwistjoni ma hijiex mehtiega ghall-uzu tal-Gvern imma ghall-uzu ta' terzi persuni li qieghdin jaghmel uzu kummercjali mill-istess proprjeta`.

"6. Illi tali procedura hija evidentement kontra dak gja deciz mill-Qorti Kostituzzjonali u tikser bl-iktar mod gravi, minhabba li l-kwistjoni tinsab gja deciza, id-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif protett bl-ewwel artikolu tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea u l-artikolu 14 ta' l-istess Konvenzjoni u dan billi l-istess t-tehid mhuwiex

mehtieg ghal skop pubbliku u li l-akkwist taghha huwa diskriminatorju, minghajr kumpens adegwat u b'disprezz ta' l-awtorita` tal-Qorti Kostituzzjonali.

"7. Illi pero` apparti dan kollu in vista tal-artikolu 5 ta' l-Ordinanza fuq imsemmija l-akkwist tal-proprjeta` tar-rikorrenti b'titolu ta' dominju pubbliku huwa ***ultra vires*** il-poteri ta' l-intimati u dan billi l-istess proprjeta` hija intiza ghall-uzu ta' terzi persuni u mhux tal-Gvern ta' Malta."

4. Ir-rikorrenti talbet li din il-Qorti:

"Tiddikjara u tiddeciedi li l-akkwist tal-proprjeta`l-fond 115 Triq it-Teatru l-Antik li ghandha entratura ohra fuq 69 Triq l-Ifran, il-Belt Valletta, taht titolu ta' dominju pubbliku huwa irritu u null billi ***ultra vires*** il-poteri ta' l-intimati in vista ta' l-uzu minn terzi ghal-liema l-istess proprjeta hija destinata, u b'riserva ta' kull dritt spettanti lir-rikorrenti ghall-vjolazzjoni da parti tal-intimati tad-drittijiet fondamentali taghha kif fuq inghad kif ukoll b'riserva ghal kull dritt ghad-danni kawzati lilha bil-proceduri fuq imsemmija.

"Bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali tas-26 ta' Jannar 2007 kopja ta' liema giet esebita mar-rikors u mmarkata Dokument C, u bl-ingunzjoni ta' l-intimati ghas-subizzjoni."

L-Eccezzjonijiet tal-intimati

5. L-Avukat Generali u l-Kummissarju tal-Artijiet kienu rrispondew li:

"IN KWANTU GHALL-ECCEZZJONIJIET:

"1. Illi preliminarjament, l-Avukat Generali mhuwiex il-legittimu kontradittur ghall-azzjoni a tenur ta' l-Artikolu 181B tal-Kap 12.

"2. Illi preliminarjament ukoll, in kwantu qieghda titlob id-diskussjoni mill-gdid ta' meritu li diga gie trattat fittul u deciz fil-kawza fl-ismijiet ***'Agnes Gera de Petri Testaferrata Bonici Ghaxaq vs Avukat Generali et'*** (Rikors Numru 537/96) deciza fit-8 ta' Jannar 2007 mill-

Qorti Kostituzzjonali, u senjament il-mertu rigwardanti l-konformita` ta' l-iskop ta' l-esproprju u tal-uzu tal-fondi in kwistjoni mal-Artikolu 1 tal-Ewwel Protocol tal-Konvenzjoni Ewropeja, l-azzjoni odjerna tikkozza mal-awtorita` tar-*res judicata* stabbilita permezz ta' l-imsemmija sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali tat-8 ta' Jannar 2007.

"3. Illi preliminarjament ukoll, in kwantu l-azzjoni tirrigwarda allegat sehem indiviz tar-rikorrenti fil-fondi numru 112, 113, 114, 116, 117 u 118 Triq it-Teatru l-Antik u 68, 68A, 70 u 72 (gja 71) Triq l-Ifran, Valletta liema sehem indiviz gej minn wirt, ir-rikorrenti ghandha qabel xejn iggib il-prova tat-titolu taghha u tal-provenjenza ta' l-imsemmija ishma indivizi u tad-denunzja ta' l-istess ishma skond l-Att Dwar it-Taxxa fuq Dokumenti u Trasferimenti (in vista ta' l-Artikolu 63 ta' l-istess Att) u skond l-Att XLVII tal-1973 dwar it-Taxxa tal-Mewt u d-Donazzjoni (in vista ta' l-Artikolu 40 ta' dak l-Att).

"4. Illi preliminarjament ukoll, in kwantu l-azzjoni tirrigwarda allegat sehem indiviz tar-rikorrenti fil-fondi numru 112, 113, 114, 116, 117 u 118 Triq it-Teatru l-Antik u 68, 68A, 70 u 72 (gja 71) Triq l-Ifran, Valletta, il-gudizzju ma hux integru stante li l-azzjoni ma gietx intavolata mill-komproprjetarji kollha ta' dawk il-fondi. Dan specjalment in vista tal-fatt illi l-hlas ta' kumpens ghall-esproprju in kwantu jikkoncerna l-Kummissarju ta' l-Artijiet isir b'mod intier u d-divizjoni ta' dak l-ammont bejn id-diversi komproprjetarji hija kwistjoni privata ta' bejn l-istess komproprjetarji.

"5. Illi subordinament l-intimati jikkontestaw it-talbiet tar-rikorrenti stante li fid-dispozittiv tad-decizjoni tal-Qorti Kostituzzjonali fil-kawza fuq imsemmija fl-ismijiet ***'Agnes Gera de Petri Testaferrata Bonici Ghaxaq vs Avukat Generali et'*** (Rikors Numru 537/96) deciza fit-8 ta' Jannar 2007, il-Qorti irriteniet illi l-vjolazzjoni ta' l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropeja ma kenitx tirrigwarda l-iskop li ghalih kienet qieghda tintuza l-proprjeta` izda kienet naxxenti biss mill-fatt illi l-istess rikorrenti kienet qieghdha tigi mgieghla ggor piz sproporzjonat. Dan in-nuqqas ta' proporzjonalita` kien

limitat ghall-ammont ta’ kumpens offrut ghall-kontroll u l-uzu tal-proprjeta` liema ammont kien ferm inqas minn dak li abbazi tieghu l-fond issa gie akkwistat b’titolu ta’ dominju pubbliku. Ghaldaqstant ma jsegwi bl-ebda mod illi meta l-Gvern akkwista l-fond b’titolu ta’ dominju pubbliku versu kumpens adegwat u proporzjonat huwa b’xi mod wera disprezz lejn id-decizjoni tal-Qorti Kostituzzjonali jew wettaq xi diskriminazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti. Dan huwa konfermat ukoll fil-provvediment moghti mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili diversament presjeduta fl-10 ta’ April 2007 anness mar-risposta u immarkat ‘Dok AM8’.

“6. Illi l-intimati qieghdin jeccepixxu formalment ukoll illi l-premessi ta’ l-azzjoni in kwantu diretti ghall-kisba ta’ dikjarazzjoni li l-akkwist b’titolu ta’ dominju pubbliku huwa null u irritu stante li ***ultra vires***, huma wkoll infondati stante li l-akkwist b’titolu ta’ dominju pubbliku li kien ippubblikat fil-Gazzetta tal-Gvern tat-23 ta’ Jannar 2007 sar fl-interess pubbliku u sar skond il-Ligi. L-istess akkwist ma sarx ‘ghan-nom u ghall-uzu ta’ terza persuna’ fis-sens tat-tielet *proviso* tal-Artikolu 5 tal-Kap 88 peress li din il-proprjeta` tintuza bhala ***annex*** tat-Teatru Manoel, it-Teatru Nazzjonali u hija fil-pussess tal-Gvern u gestita mill-Manoel Theatre Management Committee. Il-Qorti Kostituzzjonali fid-decizjoni msemmija ikkonfermat illi l-uzu li jsir mill-proprjeta` huwa wiehed fl-interess pubbliku meta ma sabet ebda vjolazzjoni tad-drittijiet tar-rikorrenti dwar l-uzu taghha u spjegat li proprjeta` privata tista’ tittiehed anke biex jigu promossi, anke jekk mill-privat, attivitajiet kummercjali li jkunu direttament, jew forsi anke indirettament, fl-interess pubbliku, sakemm dan l-interess pubbliku, dirett jew indirett, jibqa’ jissussisti ghall-perjodu kollu ta’ dik l-interferenza. Illi f’dan ir-rigward l-initmati jirreferu ghall-provvediment moghti fl-10 ta’ April 2007 minn dina l-Qorti diversament presjeduta wara rikors intavolat mill-intimat Kummissarju ta’ l-Artijiet sabiex jigi revokat Mandat ta’ Zgumbrament liema mandat inhareg in segwitu ghas-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali. Il-Qorti ikkonfermat illi in linea mas-suespost, l-interpretazzjoni li trid tinghata lid-decizjoni tal-Qorti Kostituzzjonali hija illi l-vjolazzjoni ta’ l-Artikolu 1 ta’ l-Ewwel Protokoll kienet

tikkonsisti fin-nuqqas ta’ proporzonalita` u mhux nuqqas ta’ interess pubbliku.

“7. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-akkwist taht titolu ta’ dominju pubbliku sar sabiex il-Gvern jottempera ruhhu mad-decizjoni tal-Qorti Kostituzzjonali u l-Gvern offra kumpens illi huwa proporzjonali meta ikkumparat mal-piz illi r-rikorrenti qieghdha ggor. Il-kumpens fl-ammont ta’ wiehed u ghoxrin elf Lira Maltin (Lm21,000) fis-sena (u cioe` aktar minn Lm57 kull jum), meta ikkalkolat jirraprezenta ammont ta’ ftit aktar minn disa u hamsin darba aktar mill-kumpens totali ta’ Lm355 li kien offrut ghall-fondi kollha in kwistjoni qabel ma nghatat is-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali. Hawnhekk izda l-intimati jipprecizaw illi s-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali kienet limitata ghall-fond numru 69 Triq l-Ifran kantuniera ma’ 115 Triq it-Teatru li ghalih specifikament kien offrut l-ammont ta’ Lm210 fis-sena ghall-pussess u uzu mis-somma komplessiva ta’ Lm355 fuq imsemmija.

“8. Illi l-akkwist b’dominju pubbliku, kuntrarjament ghal dak allegat mir-rikorrenti, kien mehtieg ghal skop pubbliku, sar skond il-Ligi, ma jikkostitwix esproprju ghan-nom u fl-interess ta’ terzi fit-termini tat-tielet *proviso* ta’ l-Artikolu 5 tal-Kap 88 u l-kumpens huwa adegwat u ghaldaqstant, la huwa diskriminatorju fil-konfront tar-rikorrenti u wisq inqas ma sar b’disprezz ta’ l-awtorita` tal-Qorti Kostituzzjonali u, anzi sar proprju biex il-Gvern jottempra ruhu mas-sentenza ta’ dik il-Qorti.

“9. Salv eccezzjonijiet ulterjuri. Bl-ispejjez.”

6. L-intimati wiegbu wkoll ghad-dikjarazzjoni tal-fatti msemmija mir-rikorrenti.

Is-sentenza Appellata

7. L-ewwel Qorti, wara li ghamlet il-konsiderazzjonijiet taghha ta’ dritt u ta’ fatt, immotivat is-sentenza taghha hekk:

“Avukat Generali mhux il-legittimu kontradittur.

"Illi l-Avukat Generali mhux il-legittimu kontradittur billi "il-kawza odjerna tista' u ghandha ssir biss kontra l-Kummissarju tal-Artijiet stante li l-esproprju ghad illi jinhareg f'isem il-Gvern in generali jigi ezegwit minnu u huwa ghalhekk huwa l-Kap tad-Dipartiment tal-Gvern inkarigat minn din il-branka ta' l-amministrazzjoni anke jekk fil-fatt jesegwixxi ddirezzjonijiet tal-Gvern in generali".

"Res Judicata

"Din il-Qorti irriflettiet fuq dan l-aspett izda jinghad li wiehed mill-elementi tar-*res judicata* huwa l-istess meritu. Jidher car li l-meritu taz-zewg kawzi mhux identiku. Il-bazi ta' l-ewwel kawza kienet l-esproprijazzjoni fuq il-bazi ta' pussess u uzu waqt li f'dik odjerna hemm l-esproprijazzjoni taht titolu ta' dominju pubbliku. Naturalment anke d-data tal-espropriju hija differenti. Fil-kawza odjerna r-rikorrenti sostniet li proprjeta` in kwistjoni ma hijiex mehtiega ghall-uzu tal-Gvern imma ghall-uzu ta' terzi persuni li qieghdin jaghmel uzu kummercjali mill-istess proprjeta`; ziedet li dan ma jistax isir b'esproprijazzjoni b'titolu ta' dominju pubbliku"

"Diskriminazzjoni

"Il-Qorti f'dan l-istadju taqbel ma' dak li sostna l-Avukat Generali li l-allegazzjoni tar-rikorrenti ta' allegat lezjoni ta' l-Artikolu 14 hija infondata u dan peress illi l-kawza odjerna ma hix kawza kostituzzjonali fejn qed jigi sindikat jekk kienx lez *o meno* xi dritt fondamentali tar-rikorrenti izda hija kawza fejn qieghed jigi sindikat jekk il-Gvern jistax legalment jakkwista proprjeta` b'titolu ta' dominju pubbliku. Dan apparti li kif gie dejjem ritenut, l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni m'ghandux ezistenza separata izda jrid dejjem jigi ezaminat flimkien ma' disposizzjonijiet ohra ta' l-istess Konvenzjoni li jiggarantixxu it-tgawdija tad-drittijiet u libertajiet kontemplati fil-Konvenzjoni. Taqbel ukoll li mhux kull "distinzjoni" necessarjament tammonta ghal "diskriminazzjoni" fis-sens ta' l-Artikolu 14 u dan kif gie ben osservat mill-Qorti Ewropea fil-kaz **Spadea and Scalabrino v. Italy"**

“Integrita’ tal-gudizzju.

“Il-Qorti tirrileva li bl-istess dikjarazzjoni l-Gvern ha l-pussess ta’ zewg proprjetajiet, wahda li kienet tappartjeni esklusivament u divizament lir-rikorrenti wahedha u mhux ma’ haddiehor, waqt li ghar-rigward l-ohra r-rikorrenti ghandha sehem indiviz. Dwar ta’ l-ewwel certament li hemm l-integrita` tal-gudizzju biex ir-rikorrenti tippromwovi l-azzjoni odjerna. Dwar dik fejn hija in parti proprjetarja, hawn ukoll ghandha d-dritt bhala kull sid parzjali iehor li tippromwovi l-azzjoni taghha biex tattakka att amministrattiv u mhux necessarju li jkun hemm is-sidien kollha.”

“Fil-mertu, wara li siltet parti mis-sentenza ***‘Agnes Gera de Petri Testaferrata Bonici Ghaxaq vs Avukat Generali et’*** (Rikors Numru 537/96) deciza fit-8 ta’ Jannar 2007, ikkonkludiet hekk dwar il-propronabilita’ tal-kawza odjerna:

““Minn dan jemergi car li hemm vjolazzjoni ta’ l-artikolu 1 ta’ l-Ewwel Protokoll minhabba li l-appellata (u qabilha l-awturi taghha) qed tigi mitluba jgorru *“a disproportionate burden”*, u fuq din il-bazi aktar milli minhabba l-iskop li ghalih il-palazz qed jintuza issa, u ghalhekk il-Qorti ikkonfermat is-sejbien ta’ l-ewwel Qorti li fil-kaz *de quo* hemm vjolazzjoni ta’ l-artikolu 1 ta’ l-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea. Dan jaghmilha cara li fuq din il-bazi l-attrici kellha kull dritt li tistitwixxi l-kawza odjerna, u tichad l-eccezzjoni ta’ l-Avukat Generali f’dan ir-rigward”.

“Dwar il-validita’ ta’ l-esproprju li sar wara s-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali tal-2007 l-Ewwel Qorti sostniet hekk:

““Huwa ghallhekk car li l-uzu tal-fond esproprjat certament mhux uzu tal-Gvern imma uzu tal-privat. Ladarba hemm l-uzu mill-privat allura l-akkwist kellu bil-fors isir taht titolu ta’ xiri assolut u ma setax isir taht titolu ta’ dominju pubbliku. Il-fatt li s-sejha ghall-offerti li nharget tirrigwarda l-provvediment ta’ servizz ta’ *catering* u mhux ta’ kirja tal-fond in kwistjoni ma taffetwax dan.”

“Hi kompli tghid hekk:

““Bazikament fejn ma jidhlux l-elementi ta’ process ekonomiku, socjali jew riforma politika ghandu jkun hemm rimbors tal-valur fis-suq. Ghalhekk fejn l-uzu ma jkunx mill-Gvern imma jkun mit-terz jkun jonqos il-gustifikazzjoni li kieku forsi tippermetti lill-individwu biex jinghata inqas mill-valur shih fis-suq. Dan iwassal ghal li meta l-Gvern jesproprja u jiehu proprjeta` biex imbaghad jikriha lil entitajiet kummercjali ghall-uzu ta’ negozju, l-esproprju irid jkun taht titolu ta’ xiri assolut. Dan hu dak li gara f’ dan ilkaz. Din hi l-interpretazzjoni korretta tal-*Proviso* fl-isfond tad-Drittijiet Fondamentali. Hawn m’ahniex nezaminaw xi kaz ta’ *slum clearance area,* jew ta’ riformi socjali (ukoll fis-sens wiesgha) fejn il-Gvern m’huwiex tenut illi jhallas il-valur shih tal-proprjeta` esproprjata (vide **The Holy Monasteries v. Greece**, decizjoni tad-9 ta’ Dicembru 1994, *Series* A no. 301-A, p. 35, at 71). Ghalhekk ghandu japplika t-tielet *proviso* ta’ l-Artikolu 5 tal-Kap. 88 ghal dan il-kaz ghax altrimenti r-rikorrenti tispicca biex tiehu biss frazzjoni tal-valur ta’ dak li ttiehdilha u dan bi vjolazzjoni tad-drittijiet fondamentali. Din il-Qorti ma taqbilx li t-tehid f’dan il-kaz mhux ghall-uzu ta’ terza persuna u li l-iskop huwa purament ghal skop pubbliku.”

Rikors tal-Appell tar-rikorrenti Agnes Gera de Petri Testaferrata Bonici Ghaxaq.

8. Ir-rikorrenti appellat mis-sentenza surreferita tal-ewwel Qorti u talbet li din il-Qorti tikkonferma s-sentenza appellata <u>hlief</u> fejn laqghet <u>l-ewwel eccezzjoni</u> tal-Avukat Generali li mhux legittimu kontradittur u inkwantu laqghet <u>it-tmien eccezzjoni</u> fis-sens li l-att tal-intimat mhux diskriminatorju u anqas b’disprezz tal-Awtorita` tal-Qorti Kostituzzjonali u minflok tichad l-ewwel u t-tmien eccezzjoni bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-intimati.

9. L-aggravji taghha fil-qosor huma s-segwenti:

i. Ghalkemm huwa minnu li l-Kummissarju tal-Artijiet hu legittimu kontradittur u ghandu r-rapprezentanza tad-

Dipartiment tal-Artijiet, dan il-fatt wahdu ma jwassalx ghall-eskluzzjoni tal-Avukat Generali. L-esproprju hareg taht il-firma tal-President ta' Malta, ghalhekk il-Gvern kien involut, konsegwentement l-Avukat General, li jirrapprezenta l-Gvern in gudizzju, kellu jibqa' in kawza.

ii. Fit-tieni lok il-kwistjoni tad-diskriminazzjoni hija rilevanti f'kawzi dwar stharrig gudizzjarju indipendentement mir-riflessi ta' dak il-fattur f'kawza kostituzzjonali[1]. Fil-kaz in ezami, skont ir-rikorrenti, id-diskriminazzjoni tirrizulta b'mod evidenti ghaliex fil-kazijiet kollha fejn il-Gvern jesproprja dan sar taht titolu ta' xiri assolut, filwaqt li fil-kaz tar-rikorrenti l-esproprju sar taht titolu ta' dominju pubbliku.

L-Appell tal-Kummissarju tal-Artijiet[2]

10. Il-Kummissarju tal-Artijiet appella wkoll mis-sentenza tal-ewwel Qorti billi, skont hu, l-ewwel Qorti ma messhiex sabet li l-akkwist tal-fond kien null billi *ultra vires* il-poteri tal-intimati u ghalhekk talab li din il-Qorti tirriforma s-sentenza appellata billi filwaqt li tirrevokaha inkwantu laqghet it-talba tar-rikorrenti tilqa' minflok l-eccezzjonijiet tieghu u tikkonferma s-sentenza fejn laqghet l-ewwel u tmien eccezzjoni.

11. Fil-qosor l-aggravji tal-appellant Kummissarju tal-Artijiet huma s-segwenti.

i. Il-kawza kif intavolata mir-rikorrenti hija wahda improponibbli *ai termini* tal-Artikolu 6 tal-Kap. 88.

ii. L-ewwel Qorti ghamlet interpretazzjoni hazina tal-ligi fis-sens li interpretat hazin it-tielet proviso tal-Artikolu 5 tal-Kap. 88.

iii. Illi l-ewwel Qorti kienet skorretta meta ddecidiet li *"ladarba hemm l-uzu mill-privat allura l-akkwist*

---

[1] Ir-rikorrenti qed tappella wkoll ghax l-att huwa null billi kien wiehed diskriminatorju. Hi qed titlob rimedju f'gudizzju separat minhabba vjolazzjoni tad-dritt fundamentali taghha li ma ssofrix diskriminazzjoni taht l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni.

[2] L-ewwel Qorti ddikjarat li l-Avukat Generali mhux legittimu kontradittur.

kellu bilfors isir taht titolu ta' xiri assolut" fir-rigward tar-*restaurant* u *cafeteria* tal-*annex* tat-Teatru Manoel.

iv. Illi mhux korrett li jinghad li f'kaz ta' 'pussess u uzu' l-kumpens huwa hlas ta' kera tal-gharfien.

v. L-ewwel Qorti kienet zbaljata fl-interpretazzjoni tal-kuncett ta' *res judicata.*

vi. Illi l-ewwel Qorti filwaqt illi cahdet is-seba' eccezzjoni tal-appellant 'ghar-ragunijiet moghtija taht D7', l-istess D7 ma ghandha l-ebda konkluzzjoni tal-Qorti izda tikkonsisti biss fi brani mehuda min-noti tal-partijiet.

vii. L-ewwel Qorti injorat ghal kollox in-nuqqas ta' prova da parti tar-rikorrenti tad-denunzja tas-sehem indiviz illi l-istess rikorrenti tippretendi li ghandha fil-fondi inkwistjoni, liema sehem gej minn wirt.

It-Twegibiet

12. Iz-zewg appellanti pprezentaw ir-risposti taghhom tal-appell fejn l-aggravji relattivi ta' kull appellant gew kollha kontestati.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

13. Illi dan l-appell li sar quddiem din il-Qorti huwa identiku ghall-appell li gie introdott quddiem il-Qorti tal-Appell, jittratta l-istess mertu liema appell gie deciz illum stess.

14. Illi jirrizulta li dan l-appell proprjament kellu jsir quddiem il-Qorti tal-Appell u mhux quddiem din il-Qorti.

Decide

15. Din il-Qorti ghalhekk qed tastjeni milli tiehu aktar konjizzjoni ta' dan l-appell in vista tad-decizjoni l-ohra msemmija tal-lum. Spejjez ghar-rikorrenti appellanti.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------